

Aan het college van gedeputeerde staten
van de provincie Groningen
Postbus 610
9700 AP Groningen

onderwerp: advies over Kadernota cultuur 2021-2028 provincie Groningen
telefoon: (050) 3600637
ons kenmerk: KR19.029

datum: 25 augustus 2019

Geacht college,

Op 10 juli jl. ontvingen wij van u het concept strategisch beleidskader cultuur 2021-2028 met de titel *Wij zijn cultuur!* U vroeg de Kunstraad hierover advies uit te brengen. Dit advies betreft u bij de definitieve versie van de concept beleidskader, die u in november 2019 aan provinciale staten ter vaststelling voorlegt.

U gaf de Kunstraad de volgende vragen mee:

1. Een beoordeling van de kadernota als geheel op basis van de volgende criteria:
 - a. Is de inhoud van de nota voldoende consistent?
 - b. Doet de inhoud recht aan de Groninger en aan de noordelijke situatie?
2. Worden in de kadernota de trends en ontwikkelingen die relevant zijn voor het provinciaal cultuurbeleid volledig en op de juiste wijze geschetst?
3. Zijn de beleidsdoelen en strategieën in de kadernota voor het veld en de Kunstraad werkbaar en voldoende helder? Dragen deze bij aan het bereiken van de provinciale ambities?
4. Zijn er anderszins lacunes of onderdelen die om een andere aanscherping vragen? Zo ja, welke?

In dit advies geven wij eerst onze algemene reactie op het concept beleidskader, gevolgd door een analyse per ambitie en enkele aanbevelingen. Samenvattend beantwoorden wij daarna uw vragen.

Algemeen

U bent trots op de rijke culturele leefomgeving van Groningen. Op het provinciale erfgoed met zijn borgen, cultuurlandschappen, middeleeuwse kerken en beroemde orgels en het hoogwaardige cultuuraanbod in de stad. U waardeert cultuur om zijn intrinsieke waarde en de daaruit volgende maatschappelijke waarde. Cultuur zorgt voor verbinding, verwondering, het ontroert en zorgt voor geluk.

Het concept beleidskader toont aan hoe ambitieus u bent in wat u wil bereiken en dat u zich ervan bewust bent dat investeren nodig blijft. De Kunstraad onderschrijft uw ambities van harte. Dit vanuit onze visie op cultuur: *"Cultuur speelt een unieke rol in onze samenleving. Waar erfgoed (monumenten, musea, collecties en archieven) zich vooral focust op een verantwoord beheer en ontsluiting voor het publiek en bijdraagt aan het versterken van de (regionale) identiteit, is het bieden van reflectie en het prikkelen van verbeelding de onderscheidende kracht van de kunsten."* Er gebeuren veel mooie en bijzondere dingen op cultureel gebied in Groningen. We zijn er met elkaar trots op en koesteren dit sterke culturele profiel.

U benoemt drie ambities 'Cultuur voor iedereen', 'Stimuleren bruisend en vernieuwend aanbod' en 'Ontwikkeling, behoud en versterking van de kwaliteit van het landschap, erfgoed en leefomgeving'. De drie ambities wilt u realiseren via de vier strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing', 'Samenleven met cultuur', 'Overal cultuur' en 'Thuis in Groningen'.

De Kunstraad ervaart als sterke punten in uw beleidskader:

- aandacht voor de staat en ontwikkeling van het cultureel erfgoed in de provincie
- serieuze aandacht voor fair practice en vrijwilligersbeleid;
- verbinding stad en de regio en de samenwerking met de Groninger gemeenten zowel in proces als in stand houden passende culturele infrastructuur (cultuurhuizen)
- het verlagen van regeldruk voor instellingen, langere beleidslijnen

De Kunstraad is blij met uw inzet om actief verbinding te leggen met andere beleidsterreinen (leefbaarheid, economie, ruimtelijke ontwikkeling en recreatie en toerisme) en uw voornemen om budgetten te ontschotten.

In het financieel kader voor het uitvoeringsprogramma 2021-2024 gaat u uit van een budget van € 11,5 miljoen per jaar. Dit is inclusief een extra bedrag uit het Coalitieakkoord van € 2,6 miljoen voor het continueren en intensiveren van het huidige beleid uit de cultuurnota. Aanpassingen die voortkomen uit adressen zijn hierin nog niet meegenomen. De middelen van het programma Erfgoed Ruimte en Leefbaarheid (ERL) zijn gelabeld voor specifieke doelen gericht op het gebouwd erfgoed in het aardbevingsgebied.

U schrijft dat u flexibele ruimte wilt creëren door kritisch te kijken of de door u gesubsidieerde instellingen nog bijdragen aan de door u geformuleerde ambities. Het is de Kunstraad niet duidelijk of u meent hier concrete aanleiding toe te zien in het huidige functioneren van instellingen. Het flexibele budget wilt u inzetten voor nieuwe ontwikkelingen, bijvoorbeeld in de samenwerking met andere domeinen en om grotere projecten te ondersteunen.

U heeft ervoor gekozen extra middelen aan het provinciaal cultuurbeleid te besteden. De Kunstraad is daar natuurlijk verheugd over. Maar het neemt niet weg dat er nog steeds een grote spanning blijft tussen ambities en middelen. Die spanning laat zich gemakkelijk verklaren:

- er is een grote dynamiek in het Groningse culturele leven; dat vraagt steeds om extra ruimte voor vernieuwing, experiment en artistieke ontwikkeling terwijl eerder waardevol aanbod de moeite waard blijft;
- er is niet alleen bij u, maar ook bij de meeste Groningse instellingen veel ambitie, in artistiek-inhoudelijke zin en in de bereidheid om meer publiek uit de provincie en daarbuiten te bereiken;
- de indexering is lang achterwege gebleven; in combinatie met stijgende kosten merken de instellingen dat in hun reële mogelijkheden;
- uw terechte inzet om de fair practice code te respecteren heeft voor de instellingen financiële gevolgen dan wel dat het zich vertaalt in kwantitatief minder prestaties.

Dit brengt dus enige terughoudendheid in ambities dan wel een verdere uitbreiding van middelen met zich mee.

Zowel u als de culturele sector zou het helpen om de ambities concreter te vertalen naar beleidsdoelen inclusief financiële inzet en zo ook helder te krijgen of de (beperkte) middelen de hoogste prioriteiten dienen. Hopelijk draagt onze analyse daaraan enigszins bij.

Analyse

Bij onze analyse maakten we gebruik van het model van de *creatieve biotoop*¹. De creatieve biotoop gaat uit van vier domeinen die in samenhang bijdragen aan het culturele klimaat in regio, stad of organisatie. Het gaat om plekken waar kunst in alle rust tot stand kan komen (het 'domestieke' domein), om ontmoetingsplaatsen voor kunstenaars en -kenners (de 'peers'), om een goed functionerende vraag en aanbod (de 'markt') en om 'civiele ruimte': waar inwoners heel rechtstreeks met de cultuur in contact komen. Dat laatste krijgt in het algemeen te weinig specifieke aandacht en ruimte in cultuurbeleid.

¹ De creatieve biotoop, Pascal Gielen en Rudi Laermans, 2004, 2007, 2018

Het huidige cultuurbeleid in Nederland gaat tot op heden vooral uit van het belang van cultuur en kunst in het bijzonder, voor het individu. Door globalisering verandert de wereld echter fundamenteel. Internet is een open source en kennis delen we als free knowledge. Kunstenaars, culturele initiatiefnemers hebben een drang om te communiceren, verhalen te vertellen. Zij doen dit in interactie met 'de wereld' en bij de gratie van publiek.

Neem de grote spanning in de samenleving op het vlak van democratisch vertrouwen, economische macht, cohesie en gelijke kansen. Cultuur lost dit probleem niet op maar agendeert wel, houdt zaken bespreekbaar en verkent nieuwe wegen.

Cultuur en specifiek kunst hebben de kwaliteit om de dialoog te laten plaatsvinden, soms heel direct, soms juist heel abstract, maar altijd gericht op het overbruggen van verschillen of het helpen begrijpen van verschillen: tussen generaties, intercultureel of in levenswijze. Het draait om binden én overbruggen.²

Ambitie Cultuur voor iedereen

Binnen deze ambitie in het concept-beleidskader staan toegankelijkheid, nieuw publiek, zelf doen en educatie centraal. Deze ambitie richt zich specifiek op het civiele domein, zoals we dat zojuist aanduiden.

- Iedereen publiek

Onze identiteit en daarmee onze cultuur is meervoudig en dynamisch. De focus die u in het cultuurbeleid legt op identiteit en op een inclusief aanbod, vraagt best wel wat. Voorwaarden hiertoe zijn een constante dialoog, gevoeligheid voor anderen en voor wat anders is en het meer naar buiten treden van culturele spelers. Het vraagt culturele spelers programma's te ontwikkelen voor en mét de doelgroep. En natuurlijk is het dan niet voldoende om alleen vanuit bestaand aanbod te denken. Het is van belang op zoek te gaan naar de cultuurervaringen van bestaande en van nieuwe doelgroepen. Het doet er toe om nieuwe doelgroepen te interesseren voor bestaand culturaanbod, maar ook om voor hen nieuw aanbod te ontwikkelen. Positieve ervaringen van eerdere (wijk en dorps)projecten zijn hier goed bruikbaar.

- Cultuurpijlers voor iedereen

U wilt de Cultuurpijlers voortzetten. Wel geeft u aan dat de invulling van de rol verschilt³) en de opdracht nog kan worden aangescherpt. De Kunstraad ziet door zijn gesprekken met de cultuurpijlers en monitoring van de meerjarig gefinancierde instellingen dat de Cultuurpijlers actief zijn gaan samenwerken. Dit leidt tot interessante projecten. De Kunstraad ziet ook dat in de sector weinig zicht is op wat de Cultuurpijlers precies doen. De Kunstraad verwacht voor de komende beleidsperiode dat alle Cultuurpijlers zich ook buiten de eigen organisatie en eigen denkraam bewegen. Dat zij actief in gesprek gaan met de samenleving en zoeken waar behoefte, verlangen is. We mogen ook verwachten dat de Cultuurpijlers duidelijker benoemen hoe ze invulling geven aan de functie (door zelf uit te voeren of kennis en expertise te delen met derden) en waarom. De Kunstraad raadt aan regelmatig met de sector over de ervaringen en verwachtingen rond de cultuurpijlers te spreken en op basis daarvan samen met de cultuurpijlers de opdracht voor de komende jaren opnieuw te formuleren. Uiteraard wil de Kunstraad die gesprekken desgewenst graag helpen faciliteren.

- Het debat

Tenslotte vraagt de ambitie 'Kunst en cultuur voor iedereen' om een actieve debatcultuur met een zelfkritisch oog op wie je waar en hoe en waarmee bereikt, maar vooral op hoe macht en de mogelijkheid om te kiezen verdeeld is. De voorgestelde sectoranalyses kunnen daarbij helpen als basis voor het gesprek.

Ambitie Stimuleren bruisend en vernieuwend aanbod in Stad en Ommeland

In deze ambitie staan de maatschappelijke, ruimtelijke en inhoudelijke verbindingen centraal en de relatie tussen provincie, stad en regio. Interdisciplinair / intersectoraal denken, maatschappelijke

² Binden of overbruggen? Over de relatie tussen kunst, cultuurbeleid en sociale cohesie. Hanka Otte, 2015

³ Evaluatie beleidskader cultuur 2017-2020 provincie Groningen, BMC, juni 2018

ontwikkeling, debat en inhoudelijke vernieuwing zijn een duidelijke ambitie van de provincie. De Kunstraad ervaart dat als zeer positief.

- Opzienbarend aanbod

De doelstelling bruisend aanbod is voortzetting van het huidige beleid. Het is succesvol, gezien de regelmatig opzienbarende producties, tentoonstellingen en festivals die in Groningen plaatsvinden. Bureau Tordoir constateerde ook dat er evenveel reisbewegingen voor cultuur vanuit Groningen naar de Randstad is als andersom⁴. En het is noodzakelijk, gezien de grote afstand tot het 'centrum' van de cultuur in Nederland, om met opzienbarend aanbod de aandacht op Groningen te vestigen. De provincie zet cultuur hier in om de economie te versterken en de aantrekkelijkheid van Groningen te vergroten. Voor het verbinden van cultureel aanbod met economische ontwikkelingen is een degelijke discussie nodig over op welke manier cultuuraanbieders en bedrijfsleven samen op kunnen trekken, en de markt en cultuur op een gecontroleerde en productieve wijze kunnen samenwerken. Het moet een aandachtspunt zijn dat het culturele aanbod inhoudelijk actueel blijft en artistiek-inhoudelijke betekenis geeft. Cultuur en met name kunst kunnen daarmee hun specifieke functie vervullen om het verhaal te vertellen, te verbeelden en in sommige gevallen te 'schuren'.

- Vernieuwend aanbod

U spreekt de wens uit een vernieuwende cultuurprovincie te zijn en heeft behoefte aan inhoudelijke verdieping en reflectie. In het beleidskader wordt echter vooral vanuit bestaande disciplines geredeneerd. Er is juist alle aanleiding om ruimte te bieden aan andersoortige initiatieven. En om voor de nieuwe beleidsperiode de plannen te toetsen op hoe zij betekenis geven en beweging creëren.

Uw doelstelling brengt met zich mee dat er ruimte is om vernieuwende spelers tijdelijke en meer vrije ondersteuning te geven.

U wilt middelen inzetten op inhoudelijke uitdagingen in Groningen en de thema's met gemeenten samen uitwerken. De Kunstraad adviseert de culturele sector en inwoners hierbij actief en vanaf de start te betrekken. Waar het nieuwe genres en nieuwe spelers betreft is inzet nodig om de verbinding tussen stad en regio actief te leggen. De sterke creatieve infrastructuur van Groningen heeft immers ook betekenis voor de provincie, voor het Noorden. Omgekeerd kan de regio beelden schetsen en verlangens uiten die nieuw zijn voor de spelers uit de stad.

De Kunstraad volgt het project Groninger Vuur in dit kader met belangstelling.

Ambitie Ontwikkeling, behoud en versterking van de kwaliteit van het landschap, erfgoed en leefomgeving

Binnen deze ambitie staat de zorg voor het erfgoed centraal naast actuele betekenisgeving. Er is sprake van uitvoering van wettelijke taken en voortzetting van het huidig provinciaal beleid. De Kunstraad is positief over de extra aandacht voor de beleefbaarheid en zichtbaarheid van de collectie en educatie.

-Kwaliteit van het landschap en erfgoed

De provincie is trots en heeft veel aandacht voor het Groninger landschap en het cultureel erfgoed. De Kunstraad mist in het beleidskader de zorg voor de aantasting van het provinciale landschap en erfgoed door de transitie die de komende jaren gaan spelen. Zoals de komst van zonne- en windparken, schaalvergroting landbouw, sloop door aardbevingsschade en gevolgen van de gaswinning. Hoe kan en wil de provincie de kwaliteit in de toekomst borgen?

In het verlengde hiervan missen we ook aandacht voor architectuur in de nota. Architectuur is een belangrijk onderdeel van de cultuur van de gebouwde omgeving en is van groot belang bij de innovatie in de erfgoed sector.

Binnen de opgave Erfgoed, Ruimtelijke kwaliteit en Landschap (ERL) werkt de provincie samen met gemeenten, maatschappelijke organisaties en de rijksoverheid aan het voor ons nageslacht nalaten van een mooi, herkenbaar en beheersbaar thuis. Naar ons idee helpt het om duidelijker verbindingen te leggen tussen de fysieke en maatschappelijke opgaven zowel inhoudelijk als

⁴ Pas de deux? Het ruimtelijk samenspel van cultuur en economie in Nederland: een beleidsverkenning. Atelier Tordoir, 2017.

financieel. Niet alleen via deze ambitie maar juist ook via 'Cultuur voor iedereen' en een 'Bruisend en vernieuwend aanbod'.

-Nieuw erfgoed

De Kunstraad is positief over het breed toegankelijk maken van het cultureel erfgoed en adviseert hierbij een dynamisch erfgoedbegrip te hanteren. Ook de Groningse taal en tradities veranderen. Diversiteit geldt daarom niet alleen voor het toegankelijk maken van erfgoed maar ook het scheppen en toevoegen van nieuw erfgoed. Geef via collecties, educatie en tentoonstellingen ruimte aan het brede palet van talen en culturen in Groningen. Kunstinstanties en makers doen dit (via de ambitie Cultuur voor Iedereen en Bruisend en Vernieuwend aanbod) op hun manier.

Het stimuleren van vernieuwing binnen de erfgoedsector is de komende jaren een speerpunt van het beleid. Dit zal een lastige opgave zijn. De meeste uitvoerende erfgoedinstellingen in de provincie hebben een minimale bezetting en veel aandacht gaat uit naar praktische zaken als het behoud en beheer van de gebouwen, collecties en parken. Dit kan alleen met een extra activiteitenbudget. De Kunstraad raadt aan te verkennen of het opzetten van een mobiel en flexibel expertise team dat rechtstreeks opdrachten krijgt van de provinciale musea kan bijdragen aan inhoudelijke vernieuwing binnen de sector.

-Digitalisering

In uw beleidskader is veel aandacht voor digitalisering, net als in de afgelopen jaren. Belangrijk is te benoemen welke digitaliseringsbehoeften er nog liggen. Het vertellen van het verhaal kan ook heel goed of soms beter via activiteiten en programma's met bewoners, scholieren, bezoekers, verenigingen.

Overige aandachtspunten

Los van de drie ambities, en aansluitend bij de strategieën, plaatst de Kunstraad nog de volgende opmerkingen:

- De formulering van doelstellingen en effecten van het provinciaal beleid is op hoofdlijnen en vooral instrumenteel en marktgericht ingevuld (imago, werkgelegenheid, vestigingsklimaat, aantrekkingskracht). U vindt de intrinsieke waarde van cultuur voorop staan en zet in op inhoudelijke vernieuwing en ontwikkeling van de culturele sector in Groningen. Bij de verdere uitwerking van uw beleidsdoelen en daarmee ook de financiële vertaling is meer aandacht voor de functie van cultuur/kunst om te spiegelen, te prikkelen en voor betekenisgeving op zijn plek. Daar waar aansluiting is op beleidsdoelen vanuit andere domeinen ligt cofinanciering eerder vanuit die hoek voor de hand.

- Voor het verdiepen van de relatie tussen cultuur en verschillende maatschappelijke opgaven (als krimp, eenzaamheid, aardbevingsproblematiek) is ontschotting in de provinciale beleidsstructuur voorwaardelijk, evenals een ondersteuning van sociaal/cultureel ondernemerschap. Over gepaste kwaliteitscriteria en evaluaties van projecten is daarnaast nog wel discussie nodig.

- De Kunstraad vindt het waardevol actief verbinding en matching te zoeken met nationaal en internationaal beleid en met regio's buiten Nederland. Dit is van grote waarde voor makers en instellingen, maar ook voor de samenleving als geheel. Het zou goed zijn als u in het definitieve beleidskader de beoogde samenwerking op dit vlak nader weet uit te werken.

- De Kunstraad waardeert uw inzet voor de code fair practice. Net als u ziet de Kunstraad deze code als hulpmiddel voor het veld en de overheden, niet als knellend keurslijf. Laat het een groeimodel zijn die in de periode 2021-2024 zijn beslag krijgt, maar waarvan de groei in deze periode wel duidelijk zichtbaar is. De Kunstraad vraagt u om als overheid ook zelf verantwoordelijkheid te nemen door te gaan indexeren, ruimte te bieden voor het vergroten van het eigen verdienvermogen en van reserve-opbouw en echt zorg te dragen voor het verminderen van de bureaucratie. De sector staat al op achterstand, zoals eerder door ons geconstateerd in de evaluatie van de effecten van de bezuinigingen op cultuur in 2014 en 2015.

- Wat uitwerking behoeft is uw visie/reflectie op de aansluiting van gemeentelijk op landelijk cultuurbeleid en op de relatie tussen het gemeentelijk beleid en het regionaal beleid *We the North*.

Hoe past daarin het experimenteren en de realisatie van de proeftuinen?

U wilt *We the North* voortzetten en een evaluatie uitvoeren. De Kunstraad pleit er voor nu al meer duidelijkheid te geven. Er is immers sprake van een wisselwerking tussen regionaal en provinciaal beleid, het één beïnvloedt het ander zowel inhoudelijk als financieel. Hoewel Groningen natuurlijk slechts één van de spelers in *We the North* is en daarmee de rol van Groningse instellingen, inclusief de Kunstraad, bescheiden moet zijn, doet de vër gaande scheiding die er nu plaats vindt geforceerd aan en houdt ze instellingen eerder op afstand dan dat ze hen enthousiast mee laat doen. Het moet voor zoveel mogelijk partijen "We the North" zijn in plaats van "They the North". Ook de mogelijke gevolgen voor Groningen van de aanpassing van de landelijke BIS ontbreekt nog in het kader. Op dit moment is het ook nog niet geheel te overzien maar een passage over hoe de relatie tussen Rijk en lagere overheden er straks uitziet of uit zou moeten zien, mag niet ontbreken.

- Samenwerking in de regio

De Kunstraad waardeert uw inspanning om in de provincie samen met gemeenten te bouwen aan een volwaardige culturele infrastructuur. Uw idee voor het opzetten van allianties, programma's en cultuurhuizen is interessant. De Kunstraad mist in deze ambitie de inbreng van culturele instellingen en makers.

Het is van belang niet top-down maar van onderop te werken aan passende voorzieningen, duurzame programma's en langere lijnen. Gebruik de expertise van de culturele sector zelf en voorkom dat onnodig veel tijd en energie gaat zitten in overleg en processen. U heeft hiertoe in het rapport van Cor Wijn relevante suggesties ontvangen over een goede taakverdeling tussen provincie en veld.⁵

-U werkt aan het verminderen van de regeldruk. Zo krijgen de Cultuurpijlars en steunfuncties voortaan ondersteuning voor acht jaar (op basis van plan en evaluatie na vier jaar). Alle andere uitvoerende instellingen voor vier jaar. Daarmee is dan nog niet duidelijk waar voor deze veelal kleine organisaties het verminderen van de regeldruk gevonden wordt.

Aanbevelingen voor het cultuurbeleid

Ons pleidooi is om in het nieuwe cultuurbeleid vooral focus te leggen op collectieve, civiele waarden. Daar waar de markt initiatief neemt is overheidssteun niet nodig, los van regelgeving. Waar cultuur bij kan dragen aan economische kracht, toeristische aantrekkelijkheid, vestigingsklimaat en zo meer, dient het vanuit de daarvoor bedoelde middelen te worden gefinancierd. Inzet uit cultuurmiddelen is nodig op het ontwikkelen en versterken van artistiek en cultureel vermogen. Op basis van een constante dialoog tussen culturele makers/instellingen en de samenleving, de burgers voor wie men het doet.

Daag culturele instellingen en makers uit om te aanschouwen en te ontwikkelen vanuit de plek waar ze zitten. Zij kunnen 'de mensen' opnieuw en met nieuwsgierige ogen laten kijken naar hun omgeving en verlangens en behoeftes opsporen. Geef de instellingen en makers ruimte om hierop plannen te ontwikkelen en te experimenteren. Ga uit van de verbindingen tussen provincie, stad en regio en daag de culturele partijen uit tot een sterke inhoudelijke samenwerking. Ieder vanuit de eigen expertise. Draag er als provincie met integraal beleid aan bij.

Op basis van bovenstaande beschouwingen doen we de volgende aanbevelingen:

1. Focus op de civitas

Werk de provinciale ambitie verder uit in concrete beleidsdoelen en geef aan hoe de intrinsieke waarde van cultuur optimaal wordt benut. Focus in het cultuurbeleid met name op de civiele waarde en betekenis van samenwerkende instellingen en creatieven. Vraag hen en met name de cultuurpijlars en de steunfuncties concreet te benoemen waar zij in de samenleving op in willen zetten.

⁵ Evaluatie beleidskader cultuur 2017-2020 provincie Groningen, BMC, juni 2018

2. Geef vertrouwen en tijd
De inhoudelijke expertise en autonomie van de aanbieders staat voorop in combinatie met de waarde die een instelling, activiteit of collectief toevoegt aan de samenleving. Dat vraagt terughoudendheid in het benoemen van verwachte prestaties, bij de bedrijfsvoering van instellingen en in het toetsen van de resultaten zonder dat dit tot vrijblijvendheid leidt.
3. Verbindt beleid
Laat cultuurbeleid zich vertalen in andere onderdelen van provinciaal beleid
Vernauw het cultuurbeleid niet tot subsidieregelingen en instellingssubsidies. Stel een tweede beleidsnota op voor de betekenis en inzet van cultuur in de andere domeinen waar maatschappelijke uitdagingen zijn aan te gaan. Maak een meer inhoudelijke en financiële verbinding met het programma ERL.
4. Geef ruimte voor inhoudelijke dialoog
De dialoog tussen makers, culturele organisaties en hun publiek, deelnemers, de samenleving is essentieel. Ondersteun deze dialoog financieel. Stel je als overheid bescheiden op en laat dit debat aan de experts in de sector en de mensen waar zij het voor en samen mee doen. De provincie is zelf actief in de dialoog als ze opdrachtgever is voor een specifiek project, kunstwerk of programma.
5. Vernieuwd erfgoed
Stimuleer vernieuwing in de erfgoedsector door ruimte (in tijd en geld) te bieden voor het ontwikkelen van exposities en tentoonstellingen rond nieuwe thema's en doelgroepen en te werken aan flexibele, mobiele expertiseteams dichtbij de basis. Benoem bij digitalisering duidelijker doel en functie en zoek voor financiering naar middelen buiten de cultuurbegroting.
6. Een integraal perspectief
Stel een integraal provinciaal uitvoeringsprogramma op waarin de samenwerking in de regio en het Rijk is verwerkt. Onderzoek hoe flexibele regelingen kunnen bijdragen aan het realiseren van de provinciale ambities.

Recapitulatie van uw vragen

De Kunstraad ziet consistentie in de inhoud van de concept kadernota en er worden wel degelijk relevante trends en ontwikkelingen geschetst. De beleidsdoelen en strategieën zijn in grote lijnen uitgezet en behoeven nog uitwerking en prioritering. Bij de realisatie van doelen missen we de inbreng van culturele instellingen en makers. Als er lacunes zijn liggen die vooral in de borging van civiele waarden en van het cultureel vermogen.

Het is, bij gelijkblijvende middelen, onvermijdelijk dat ambities en mogelijkheden gaan botsen en daarom zou een strakkere ambitie, aanscherpen van doelen en duidelijker prioritering beter zijn, hoe jammer misschien ook.

Met vriendelijke groet,
namens het bestuur van de Kunstraad Groningen,

Ebrien den Engelsman

Ebrien den Engelsman,
directeur.